SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 213. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 7, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ЛИСТОПАДА 1992. Ч. 213. РІК XCIX.

ДОПОМОЖІМ УКРАЇНЦЯМ В КОЛИШНІЙ ЮҐОСЛАВІЇ!

Жорстока міжнаціональна війна у колишній Юґославії нанесла катастрофальної шкоди тамошньому населенню. В числі тих, що постраждали знаходяться тисячі українських поселенців, які проживають у Сербії, Хорватії і Боснії. Незлічимі людські жертви наших людей, які були або вбитими, або запроторені в нужденні табори для втікачів.

Їхні господарства дощенту знищені. Церкви, школи і культурно-освітні надбання зруйновані. А наші молоді хлопці, насильно забрані до війська, гинуть на воєнних побоєвищах за чужі інтереси. Зрозуміло, що за них повинні б заступитись відповідні чинники Уряду України і допомогти їм пережити ці важкі часи новітнього ґеноциду. Та покищо конкретних заходів у цьому напрямі не зроблено, а трагічні події щоденно приносять все нові жертви, нові матеріяльні й духові знищення для тамошніх українських поселенців.

Українська спільнота в ЗСА та інших країнах нашої діяспори, не може бути до цих подій байдужою. Наш християнський і національний обов'язок наказують нам подати їм нашу братню руку з негайною для них всебічною допомогою. Особливо необхідною є висилка їм потрібних медикаментів, теплої одежі і харчових продуктів, які треба буде закупити тут, або у країнах Західньої Европи.

Екзекутива Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) постановила зайнятися цією так важливою допомоговою акцією, але до цього є потрібні відповідні матеріяльні засоби, якими мусить нас забезпечити українська спільнота. Ця справа є нагла й невідклична. До неї нам треба взятися негайно, бо наближається зимовий сезон і в тих умовах людське життя є наражене на трагічні наслідки. Тому треба нам вжити потрібних заходів щоб зберегти українських поселенців в колишній Юґославії від їх послідовного фізичного знищення.

Екзекутива ЗУАДК

Грошові пожертви, які можна відтягнути від податку, просимо висилати на адресу: United Ukrainian American Relief Committee, 1319 West Lindley Ave., Philadelphia, PA. 19141; на чеку зазначити: Ukrainians in FRM. Yugoslavia.

Рух вітає народ ЗСА з обранням нового президента

Київ (УНІАР). — Співголова Народного Руху України В'ячеслав Чорновіл, оцінюючи підсумки президентських виборів в ЗСА, повідомив, що НРУ вітає народ ЗСА з обранням нового президента.

Українська ж громада в ЗСА взагалі завжди тяжіла до республіканців і це співпадає з позицією Руху — центристської політичної організації, якій близькі принципи демохристиян і республіканців. Однак становище зайняте Джорджем Бушем і Республіканською партією в період встановлення незалежности держав ности України була не зовсім сприятливою для України. Це й спричинило переорієнтацію переважаючої більшости виборців українського походження на демократів. „Ми вітаємо Билла Клінтона з обранням на високе становище і віримо, що він виконає свої передвиборчі обіцянки приділяти більше уваги національним групам в ЗСА і тим країнам, звідки вони походять".

Хоча, як зазначив В. Чорновіл, ідеологічно ближчими видаються нам принципи республіканців. Однак це не заважатиме Рухові співпрацювати як з демократами, так і з республіканцями.

В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ ВШАНУВАЛИ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

Тернопіль (УНІАР). — В Тернопільщині у ряді сіл та містечок вшановано пам'ять січових стрільців у зв'язку із 74-ою річницею Листопадового Зриву.

І так в Новому Селі відбулося урочисте перепоховання останків українських воїнів. Перепоховано 16 трун, які були знайдені після однорічних розкопів. У перепохованні брали участь представники районової адміністрації і Районової Ради, члени Української Християнсько-Демократич ної Партії, Руху, Спілки Політв'язнів, разом 20,000 осіб. Панахиду відправили священики УГКЦ і УПЦ Київського Патріярхату. На місці захоронення збудовано каплицю, а навколо могили вкопано стовпи, на яких написано імена поляглих.

В Заліщиках відправлено на цвинтарі Панахиду на могилі січових стрільців. Панахиду відправив о. Василь Погорецький з УГКЦ. По закінченні відбулося зібрання, присвячене 74-ій річниці ЗУНР.

В Бучачі відбулося перепоховання останків січових стрільців. Панахиду відправив о. УГКЦ Павло Василик. Потім відбулося свято-реквієм, на якому виступав представник Президента Тернопільської Области Роман Гром'як.

У селі Великі Бірки відбулося посвячення могил січових стрільців священиками УГКЦ.

Україна протестує

Вашінґтон. — Україна висловила рішучий протест проти постанови останньої сесії комітету з питань внесків при Організації Об'єднаних Націй, яка рекомендувала наступного року збільшити внесок у бюджет ООН у півтора рази.

На сесії комітету, де були представлені досвідчені спеціялісти, постійний представник України до ООН Віктор Батюк сказав, що допущено ряд грубих помилок, неточностей і відхилень від існуючої методології, які важко пояснити. В результаті комітет рекомендував підвищити внесок України відразу на 69 пунктів.

Українська делеґація звернулася до членів комітету з проханням направити юридичному радникові при ООН дані про правову оцінку і тлумачення вищезгаданих рекомендацій, зокрема тих, де Україну розглядається, як нового члена ООН, до якого не застосовується принципу скалі обмежень.

Фолктеатр О. Стахіва

Ню Йорк. — Фолкльорний театр Остапа Стахіва виступить в Ню Йорку з великою театралізованою програмою, присвяченою 50-літтю УПА, в приміщенні Українського Народного Дому, 140-142 Друга авеню в Ню Йорку, у неділю, 8-го листопада. Початок о год. 2:30 по полудні.

Наступні виступи фолктеатру О. Стахіва відбудуться: у суботу, 14-го листопада — в Ню Гейвен (заля церкви св. Михаїла, 569 Джордж вул.), початок о год. 7-ій вечора; 15-го, в неділю, в Спрінґ Валлі, Н. Й., в залі церкви св. Трійці, 16 Твін авеню, о год. 1-ій дня; у вівторок, 17-го листопада, о год. 7:30 вечора — в Українському Центрі, 240 Говп авеню в Пассейку, Н.Дж.,; у неділю, 22-го листопада, о год. 5-ій по полудні — в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії. Про решту виступів фолктеатру буде повідомлено додатково.

В Сиракюзах відзначать 50-ліття УПА

Сиракюзи, Н.Й. — Відділ УККА при співучасті організацій та товариств міста Сиракюзи, Н.Й., влаштовують у 50-ліття УПА святкову академію, яка відбудеться в неділю, 15-го листопада, о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народно го Дому. Доповідь виголосить колишній воїн УПА, гість з України Ілля Оберишин. У мистецькій частині виступлять: хор „Сурма", квінтет юначок Осередку СУМ під диригентурою Ореста Грицика, деклямація. Панахида за поляглих вояків УПА після Служби Божої цього дня в українській католицькій церкві.

Комітет очолили: Карпишин Павло, голова Відділу УККА, голова, о. диякон д-р Мирон Ткач, голова 39-го Відділу УНСоюзу „Українська Січ", заступник голови.

Світ реаґує на президентські вибори у ЗСА

Лондон. — Впевненість у збереженні відносин „тісного партнерства" між Лондоном і Вашінґтоном при новому президенті ЗСА Билі Клінтоні висловив прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор. В опублікованій заяві він повідомив, що надіслав Б. Клінтонові поздоровлення з приводу перемоги у президентських виборах.

„Я також впевнений, — сказано в заяві, — що основні принципи зовнішньої і оборонної політики ЗСА залишаться незмінними".

Дж. Мейджор повідомив, що надіслав також послання з подякою Джорджеві Бушеві, який був „видатним лідером західнього світу".

Президент Франції Франсуа Міттеран надіслав Б. Клінтонові послання, в якому поздоровив його з обранням на пост президента ЗСА і побажав успіхів у виконанні завдань, що стоять перед ним, у справі забезпечення процвітання американського народу.

„Я переконаний, що під вашим керівництвом дружба, яка зв'язує наші країни впродовж більш як двох століть, ще більше збагатиться і продовжуватиме сприяти торжеству проґресу, справедливости і миру на плянеті", — сказано у посланні голови французької держави.

Уряд Японії, заявив прем'єр-міністер Кіїті Міязава, не очікує будь-яких істотних змін у політиці ЗСА стосовно до Токіо, повідомило пресове аґентство Кіодо Цусін. Голова кабінету міністрів підкреслив свій намір провести зустріч на вершинах з новим президентом ЗСА після вступу Б. Клінтона в Білий Дім 20-го січня 1993 року.

У поздоровчій телеграмі на ім'я Б. Клінтона японський прем'єр висловив надію на спільну діяльність для досягнення спільної мети — будівництва процвітаючого світу без війни.

Президент Росії Боріс Єльцин надіслав поздоровлення Б. Клінтонові у зв'язку з його перемогою і висловив надію на те, що під його керівництвом американська Адміністрація буде ще плодотворніше співпрацювати з Росією.

Російські законодавці повідомили про „подарунок" для майбутнього президента — російський парлямент ратифікував договір про стратегічне озброєння. Договір був підписаний у Москві в липні минулого року.

Уряд Німеччини висловив надію, що Билл Клінтон „продовжить курс на дальший розвиток добрих і успішних відносин між Німеччиною і З'єднаними Стейтами". Високо оцінюючи зусилля Джорджа Буша в справі зміцнення німецько-американських відносин, досягнення німецької єдности, сказано у привітанні, Бонн зробить усе, щоб після перемоги Клінтона відносини між двома країнами продовжували поглиблюватися.

Ізраїль вітав перемогу Билла Клінтона у виборах. „Ізраїль поздоровляє вас з перемогою, — говориться у телеграмі прем'єр-міністра Їцака Рабіна. — Ми переконані, що особливі відносини між нашими народами залишаться такими ж тісними і будуть поглиблюватися в ім'я миру".

ДОРОГА УКРАЇНИ ДО ДЕМОКРАТІЇ ВИЯВЛЯЄТЬСЯ ТЯЖКОЮ

Київ. — Сердж Шеманн, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", помістив у числі з 6-го листопада довгу, майже односторінкову, дещо коментовану інформацію про ситуацію в Україні, ілюструючи її двома фотознімками — учасників середньої школи ч. 117 в Києві з українською мовою викладання і шатерним містечком на площі Перемоги, тобто протестуючих студентів, які домагаються виходу України з СНД і розписання позачергових виборів до Верховної Ради.

Очевидно. Шмеманн ставить наголос в першу чергу на економіку і каже, що „романтику державности важко втримати, якщо економіка у поганому стані".

Країна потопає у синьожовтих прапорах, прикрашена національною символікою, шкільна дітвора почала вивчати правдиву історію України, починаючи з першої кляси, але економіка України, як також інших колишніх республік СССР, пошматована. Ціни вищі у порівнянні з цінами навіть в Росії, швидкими темпами росте інфляція, відчувається систематичний спад продукції різних товарів, брак нафти, зокрема бензини і оливних виробів, внутрішнє і зовнішнє заборгування зростає. Без оливи, газу, дерева та інших товарів-сирівців і готового продукту, Україна мусить боротися з господарськими труднощами, але фактично жодного реалістичного пляну економічних змін покищо не видно.

Новонайменований прем'єр'міністер Кабінету України Леонід Кучма колишній директор цілого ряду заводів виробу тактичних ракет в Дніпропетровському, які тепер переставились в більшості на цивільну продукцію і почали випускати трактори для індустрії і сільського господарства та інші речі заявив недавно, що все, що він спробує тепер зробити це „розірвати" зачароване коло застою в економіці, який помітний дослівно на кожному відтинку.

Ніхто, ані Президент України Леонід Кравчук, ані парляментарна більшість, ані 40 міл. осіб, які зараховують себе до української національности, не квестіонують державности. Україна велика територією, її часто порівнюють до Франції, багата урожайною землею, природними сирівцями, індустріялізована, вона може продукувати одну четверту всієї продукції колишнього Совєтського Союзу, тепер стала незалежною державою. Але чимало осіб погоджуються з думкою, що колишню романтику державности сильно підриває економічна безвиглядна реальність.

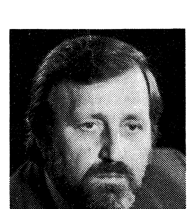
Познаки цієї безвиглядности можна побачити всюди, — пише далі Шмеманн: на площі Перемоги, де тепер розмістилось шатерне містечко студентів, які ставлять свої вимоги до Уряду, Президента, Верховної Ради про вихід з СНД, домагаються розписання позачергових парляментарних виборів, знесення пам'ятників колишнім совєтським диктаторам; на Хрещатику, головному булеварді столиці України Києва, де продовжується державна і „чорна" торгівля купонами, карбованцями і закордонною твердою валютою, і де один купон можна виміняти за шість карбованців та на інших місцях Києва. Немає багато позитивних показників, які вказували б на швидкі зміни. Дехто покладає багато надії на нового прем'єр-міністра Кабінету Міністрів України Л. Кучму, який пробує поправити ситуацію і закликає громадян України до дисципліни, співпраці і єдности.

С. Шмеманн підкреслив, що Україна є унікальною державою. Вона бореться з економічними труднощами, може більшими, як інші республіки, але там немає жодних внутрішніх чи національностевих конфліктів і панує політична стабільність. Ніхто не оспорює основної проблеми — будівництва і закріплення державности, спертої на демократичні основи. Правда є і такі, які кажуть харчі перше, а тоді прапори, але їх є значно менше.

Шмеманн згадує у своїй, мабуть найдовшій статті, яка досі появилася на сторінках „Ню Йорк Таймсу" про позитиви й неґативи, про україномовних і російськомовних громадян України, про труднощі в Донецьку й індустрії взагалі і закінчує словами прем'єра Л. Кучми, що „час ілюзіонізму закінчився", треба закочувати рукави і будувати державу, сперту на демократичні принципи і сильну економіку.

Є. Савчук — дириґент відродженої „Думки"

Джерзі Сити, Н.Дж. (О. К.). — Де тільки знаходимо статті чи рецензії на виступи відродженої хорової капелі „Думка", в українській мові, чи французькій і еспанській — завжди на першому пляні виступає прізвище теперішнього дириґента Євгена Савчука, що провадить цією професійною капелею вже від 1984 року. Хоча вісім років провадити такою виїмковою хоровою одиницею як „Думка", це не довго, але на ці роки припало повне відродження капелі, що вдалося Є. Савчукові із-за його виїмкової музичної культури та захоплення духовною музикою, якої донедавна в Україні не можна було виконувати. Саме ця духовна музика творів українських композиторів, але й чужих, це той репертуар капелі, який викликає незвичайно прихильні відгуки на Заході, конкретно у Франції та Еспанії, де „Думка" останньо виступала. Французька преса з великою похвалою і повагою пише про капелю, а особливо про її дириґента, який зумів в короткому часі відвідин схопити своїх хористів, як і місцевих співаків і музик в одну велику цілість, що по-мистецьки віддавала духовні твори світової слави композиторів як Джіякомо Россіні, чи Службу Божу Баха, а притому і ряд українських творів з церковного репертуару. Французька преса пише про професіоналізм так капелі „Думка", як і дириґента, який з таким хистом дириґував 200 хористами. Але Є. Савчук зумів захопити французьку та еспанську публіку також українською народною та обрядовою музикою і нагло преса пригадала собі, що вперше хор „Думка" співав у Франції ще у 1929 році та порівнює цей виступ до теперішніх, підкреслюючи добрі традиції і теперішній професіоналізм дириґента та хору.

Є. Савчук

Деякі журнали подають також короткий життєпис сьогоднішнього дириґента, але він далеко не повний і тому нам треба повернутися „до джерел", щоб таки з уст самого Є. Савчука дізнатися про його життя, його родину та хід довгих років професійного майстра хорового мистецтва.

Є. Савчук родом з Буковини, народився в 1947 році в селянській родині, як наймолодший син. Вже змалку він мав добрий голос і багато співав. Крім співу любив малювати, карбував на металі і займався інкрустацією і це художнє зацікавлення залишилося в нього на ціле життя.

Любов до співу привела його до Чернівецької Музичної Школи. Він хотів вступити на вокальний відділ, але такого не було, тому пішов на хормайстерський. І там вже тоді займався і співом, і хоровим дириґуванням. Маючи добрих учителів хорового дириґування він захопився ним, але не залишив співу і ним допомагав скрізь, де тільки вдавалося. Через деякий час став солістом популярного тоді в Чернівцях жіночого вокального ансамблю „Марічка", що ним керував відомий композитор Степан

(Закінчення на стор. 3)

XII З'ЇЗД ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — Тут від п'ятниці до неділі, 13-15-го листопада, в Домі Української Культури проходитиме XII З'їзд Об'єднання Українських Православних Сестрицтв в ЗСА. У суботу, 14-го листопада, о год. 7-ій вечора розпочнеться бенкет з мистецькою програмою, присвячений першій річниці проголошення незалежности України. **Вступ на бенкет — 25 дол. від особи.**

У СВІТІ

В ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКІЙ провінції Наталь продовжуються криваві сутички між зулюсами з руху Інката і прихильниками Африканського національного конґресу. У вівторок, 3-го листопада, озброєні злочинці напали на приміський пасажирський потяг, яким люди їхали до місць праці. Вбито семеро осіб, багатьох поранено. В останні дні збройні конфлікти перекинулися на Йоґаннесбурґ. Уряд увів сюди додаткові поліційні сили і армійські формування.

ДЕЯКІ ЧЛЕНИ СПЕЦІЯЛЬНОЇ комісії польського парляменту, яка розстежує причини і обставини запровадження в Польщі в 1981 році воєнного стану, виступили з вимогою засудити Войцєха Ярузельського, тодішнього польського керівника, до смертної кари. „Я був вояком в роки Другої світової війни, і смертю ви мене не злякаєте", — сказав на те В. Ярузельський. Він знову повторив, що введення воєнного стану було „найменшим злом", бо саме воно унеможливило окупацію Польщі совєтськими танками. Опитування свідчать, що більш ніж половина поляків схвалює вчинок В. Ярузельського, і тільки 15 відсотків вважають його рішення зрадою.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ООН Бутрос Бутрос-Ґалі прийняв рішення післати в Нагорний Карабах свого представника Омара Галіма. Його місія полягатиме у випрацюванні проєкту рішення щодо того, якою має бути роля ООН у врегулюванні карабахського конфлікту.

ІРАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ виступив з протестом проти турецької воєнної присутности в Північному Іраку. Іранське інформаційне аґентство ІРНА повідомило, що турецькі війська зайшли на 40 кілометрів углиб іранської території, застосовуючи танки і артилерію проти тих, кого Анкара називає „терористами". Іранський парлямент вимагає від турецького уряду негайно припинити всі воєнні операції в Північному Іраку і відвести війська до міжнародного кордону.

В СЕРЕДУ, 4-ГО ЛИСТОПАДА, фінський парлямент проголосував проти будівництва п'ятої в країні атомової електростанції. Причиною відмови були не протести з боку захисників довкілля, а тільки економічний спад і різке зменшення споживання електроенергії. За останніх півроку кількість банкрутств збільшилася на 12 відсотків, безробіття досягло 13,6 відсотка. Уряд скорочує соціяльні програми, зокрема в ділянці охорони здоров'я і освіти. Тепер у Фінляндії діють чотири ядерні реактори, які виробляють 30 відсотків енергії країни.

У СЕРЕДУ, 4-ГО ЛИСТОПАДА, згинув останній звір в зоологічному парку боснійської столиці — бурий ведмідь. „Ми дали йому трохи хліба і одне яблуко, але він уже не мав сили з'їсти", — сказав службовець зоопарку. Трупи інших ведмедів, левів, тигрів, леопардів, вовків, жирафів лежать у клітках, оскільки зоопарк знаходиться в зоні постійної стрілянини між сербами і слов'янами-мусулманами.

В АМЕРИЦІ

РЕАҐУЮЧИ НА НОВИЙ російсько-кубинський договір, Уряд З'єднаних Стейтів Америки, а також Центральна розвідча аґенція (Сі-Ай-Ей) поцікавились чому Росія ще дотепер вдержує на „острові свободи" за дозволом кубинського диктатора Фіделя Кастра софістиковану електронічну апаратуру для підслухів на території ЗСА. Куба і Росія, підписуючи новий договір про співпрацю, курсування літаків і кораблів, торгівлі тощо, погодилися, що потужна підслухова станція, заінстальована на Кубі ще за владування Нікіти Хрущова, повинна залишитися і її далі обслуговуватимуть російські спеціялісти з допомогою кубинців. Ця станція, кажуть високі урядники Сі-Ай-Ей, є єднією з найбільших і найпотужніших станцій у західній гемісфері і Вашінґтон плянував поставити вимогу про припинення її функціонування. Тепер, коли у Вашінґтоні буде мінятися Адміністрація, не відомо чи ця справа буде поставлена на денний порядок демократичного керівництва.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Роналд Реґен опублікував заяву, у якій він поздоровив Билла Клінтона з перемогою у президентських виборах і похвалив теперішнього президента Джорджа Буша за його вірну і кваліфіковану службу для держави. Це офіційно. Приватно, — кажуть політичні спостерігачі, — Реґен не був задоволений ані президентською кампанією обидвох кандидатів, ані, очевидно, вислідом. Він і колишня Перша лейді Ненсі звернули увагу на помилки пороблені у процесі кампанії Дж. Бушем, які спричинились до його упадку. Близькі до Реґена особи, які не бажали бути названими, заявили, що Реґен обвинувачував Буша і його найближчих співробітників, які відповідали за стратегію кампанії, що вони, немов навмисне, працювали проти республіканського кандидата. Однак ніхто з них не був переконаний, що Реґен міг звернути процес виборів в іншу сторону.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Військо Росії у чужих країнах

Відомо, що швидко після Потсдамського договору, який у 1945 році закінчив Другу світову війну, переможні країни Заходу побачили, що їхній російський союзник насправді із своєю могутньою збройною силою, що її вони самі помогли збудувати, є їхнім ворогом. Кремлівські достойники не скривали політичного гасла „Ми вас угробимо", що виявилося у стратегічному пляні походу Червоної армії до Атлантику.

Щоб не допустити до такої катастрофи — в 1949 році створено оборонний Атлантійський союз демократичних держав европейського Заходу плюс Америка і Канада (НАТО). У противагу до НАТО Москва створила Варшавський пакт — СССР плюс шість його сателітних держав. У всіх цих шістьох країнах встановлено сильні совєтські військові з'єднання з подвійною ціллю: пильнувати, щоб дана країна не збунтувалася і 2) щоб мати найдалі на захід висунені свої війська, найближче до Атлантику. Це була епоха холодної війни. Вона тривала до 1991 року, коли Варшавський пакт автоматично розлетівся, бо всі шість сателітні держави усамостійнилися. Однак російські війська в усіх цих країнах залишилися. Скільки докладно було їх — ніколи не проголошено, але це була одномільйонова армія. Поступово, в наслідок рішучих вимог усамостійнених учорашніх сателітніх держав — відкликано війська з Мадярщини і Чехо-Словаччини. 28-го жовтня 1992 року відкликано з Польщі решту „бойових" російських частин: вони відплили транспортним кораблем з польського порту Свіноуйсьце й із щогли над бараками у цій пристані стягнули російський прапор.

Але 6,000 „не бойових" російських вояків ще залишилися у Польщі — офіційно „для облегшення переїзду до Росії вояків із колишньої Східньої Німеччини". Недавно це ще була 300,000-на російська армія. Німецький канцлер Гельмут Коль раз-у-раз наполягав, щоб Москва відкликала цю армію, бо це страшний матеріяльний тягар для Німеччини. Були вістки, що Боріс Єльцин має клопіт з отим російським військом у Німеччині, бо це складна проблема: де їх примістити, чи демобілізувати і побільшити на 300,000 число безробітних. До того — ті вояки не хочуть вертатися. Можна їх зрозуміти: у Росії економічна криза, погана політична атмосфера, а різнонаціональні вояки цієї російської армії у Німеччині привикли вже до впорядкованих культурних відносин до тамошнього харчу, вигідного життя з мінімальними військовими вправами.

В Литві ще далі є російські військові частини і всякі просьби забрати їх — не допомагають. Зберігання у чужих країнах війська — це препогане свідоцтво для державної верхівки Росії. Щоб дістати від Ґорбачова формальний дозвіл на з'єднання двох частин поділеної Німеччини — канцлер Гельмут Коль заплатив ближче не подану велетенську суму у твердій валюті — „для будови приміщення цих російських вояків у Німеччині". Росія має величезні терени, має дерево і все інше потрібне для побудови великих касарень, бараків чи мешкальних домів. Нехтування цього і залишання сотень тисяч своїх вояків на карку чужих країн — це вийнятковий у новітній історії факт.

Можна уявити собі радість у Польщі, коли вона позбулася непрошеного „гостя". Поляки не забули тієї частини своєї історії, коли за царату перезвали їх батьківщину на „Привіслянскій край" (як Україну на „Малоросію"), і не могли забути, як підступом і силою накинено їм після Ялтинського договору у 1945 році комуністичний режим. Не забули і Катинської масакри. Це все нині належить до історії. Існує ще з часів шляхетської Польщі польська приказка: „Мудрий поляк після шкоди". Та шкода таки навчила поляків цієї мудрости, що від 1980 років прийшла радикальна зміна настанови супроти Сходу Европи. Конкретно — вона проявилася в історичному акті, що Польща була першою країною, яка визнала державну незалежність України.

ЗЛОЧИН СЕРБСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ

(м. б.) В „Літературній Україні" 15-го жовтня появилася стаття депутата Верховної Ради України Михайла Косіва, в якій автор, передавши повний текст Звернення Спілки Українців Боснії про переслідування сербами українців на терені колишньої Юґославії, закликає Уряд України заступитись за нашими потерпілими земляками. Внизу зміст згаданого звернення у цілому, та дещо зі статті Косіва. Ось зміст звернення:

„2-го серпня 1992 року, вночі, біля 1-ої години, спіткала українців у Боснії дуже тяжка втрата. Спокійної ночі жителів містечка Прнявора, яке не є в зоні фронту, збудив сильний вибух і гуркіт.

Зірвано українську церкву в Прняворі!!!

Знищено наш духовний центр, головний і найкращий храм українського народу в Боснії, вдарено в нашу душу і серце. Зруйновано й знищено дощенту те, що із великою жертвенністю і любов'ю будували наші перші бідні поселенці своїм нащадкам. Знищено те, чого не знищила ані світова фашистська війна, ані сильний землетрус. Повалено те, що із гордістю відновляла друга, третя і четверта генерації нашої діяспори.

Принимала ця церква силу прочан нашого краю і достойників цілого світу на відзначуванні 1000-ліття Хрищення Руси-України. Біля цієї церкви святкували ми тому два роки 100-ліття поселення на ці простори. А тепер, на страшній мішанині порозкидуваної цегли, бляхи, дерева, скла, без сліду — де іконостас, престіл, вартісні документи, книги, ризи — стоїть між заляканими і заплаканими парохіянами онімілий парох і протоієрей, декан на цілу Боснію, о. Петро Овад. Блукають на руїні в запорошених чоботах монахині-василіянки, намагаючись відшукати кивот і зарохранильницю із св. Тайнами, із котрої ціле століття черпали силу наші люди, щоб вижити на цих просторах і перебороти злидні. Із кожного тривожного лиця і заплаканих очей виходить запитання: „Чому це нам зроблено?.. Чому нас ламають?"

Наше життя проходить у тривозі, наші сили вичерпуються. Як вижити і прогодувати родини? Що буде з нами завтра?

А тепер, після цієї події, із цілою силою насувається питання: „Чи є кому захистити цю горстку українського народу?"

Просимо нашу матір-Україну і всю діяспору українського народу: робіть щось з нами і для нас!"

Передавши зміст звернення, М. Косів коментує далі:

„Те, що в боснійському містечку Прняворі злочинно зірвано вибухівкою українську святиню — окрасу нашої духовности — не можна спокійно пережити, бо це образа гідности усієї української нації. І це, як писав Шевченко, „роблять людям люде"? Слов'яни слов'янам? Християни християнам?"

Косів пише далі:

„Наші стосунки з Балканами струменять переважно світлом братання. Вчені спостерігають тісні зв'язки між сербами й українцями на рівні найдавніших археологічних культур. У часи Київської Руси вони були приязними і спільні зусилля у розвитку писемної літератури, переклади з грецької і церковно-слов'янської мов, здійснювані для сербів представниками українського роду. Пізніше — участь сербів у козацькому війську, спільні військові походи, серби — полковники на Запоріжжі, і в Україні (Іван Юрійович, Іван Федорович, Войца, переяславський полковник Родіон Дмитрашка-Райч). А поруч з цим — взаємне зацікавлення друкованими виданнями, переклади, дослідження, спільні студії у Києво-Могилянській Академії. Вплив Вуко-Караджіча на діячів „Руської Трійці" (М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький), переклади „Сербських народних дум і пісень", здійснені М. Старицьким. Участь у боях за волю сербів проти турків (1876—1878) І. Манжури, М. Садовського, В. Яновського — це лише імена загальновідомі. А сербська тематика у творчості І. Франка, Олени Пчілки, Лесі Українки, С. Воробкевича, Ю. Федьковича, О. Барвінського, М. Лисенка. А сербські вчені — дійсні члени Наукового Товариства імені Шевченка: Олександр Беліч, Степан Бошкович, Іван Єрделяновіч, Боровій Мілоєвіч, Йован Цвіїч. А блискучі переклади сербських народних пісень, здійснені в наш час М. Рильським, А. Первомайським, як і українські переклади творів Б. Нушіча, Б. Чопіча, І. Андріча та десятків інших сербських письменників. І навзаєм — переклади сербською мовою „Слова про Ігорів похід", „Кобзаря" Шевченка, творів Марка Вовчка, І. Франка, М. Коцюбинського, Ю. Яновського, О. Гончара, М. Стельмаха... Всього перерахувати неможливо — це сотні зріднених імен в обох народів. І як фінал цього багатовікового взаємного духовного проникнення — вибухівка під святинею українців у Боснії? Схаменіться, сусіди!

Українців у Сербії проживає близько сорока тисяч, у Боснії і Герцеґовині — близько десяти тисяч, трохи менше у Хорватії. Вони прийшли сюди пере-

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу жовту пресу

Коли після закінчення виборчої кампанії в країні нашого поселення ми прийняли вибір нового президента з меншим чи більшим задоволенням, мимоволі зробили в думках підсумки тих останніх кількох тижнів, які так сильно заповнили усі засоби американської масової інформації, зокрема пресу.

Треба признати, що хоч кандидати на різні політичні пости, починаючи від найвищого — посту президента, давали усі можливі і неможливі арґументи проти себе і часом не дуже перебирали в засобах до цього, поважна американська преса була, як це вже прийнято тут, доволі обережна в усіх тих здогадах, критиках чи можливих і немоливих скандалах, що їх старалися витягнути на денне світло політичні противники. Розуміється, це торкається лише шануючої себе преси, що ніяк не хоче, щоб її назвали „жовтою", або, як ми кажемо, бруковою, яка пише про всі бруди політичного чи приватного життя осіб, висунених на провідні становища. Ця американська „жовта преса" дістала таке погане окреслення ще при кінці минулого сторіччя і до сьогодні воно залишилося, як зрозуміле для всіх. Коли ще до цього візьмемо, що в ЗСА журналіст може попасти до суду за поширення неправдивих і недоказаних вісток — не треба дивуватися, що шануючі себе американські журналісти пишуть відносно обережно, хоч вживають гострого пера, про всі публічні і політичні справи.

Тепер, коли маємо нагоду майже постійно читати нашу нову пресу з України та точно слідкувати, як і що пишуть наші товариші пера у вільній батьківщині, хочеться таки зробити певне порівняння. Ми завважуємо, що тепер постійно друкуються репортажі, статті чи інтерв'ю, в яких дуже а дуже гостро оскаржується чи окремих українських громадян, різні організації, чи політичних провідників або їхні партії. Тут не йдеться про критику — вона потрібна і доказує, що українська преса швидко перейшла процес демократизації. Але крім критики справ є критика осіб із прізвищами і неперевіреними фактами, а це вже вказує на те, що деяка українська преса, не завважуючи, може, навіть цього, пішла слідами американської „жовтої преси".

Ми вже привикли до того, що однією з рис характеру нашого народу є із зависти очорнювати своїх знайомих, друзів чи осіб інших поглядів. На цю тему народна словесність створила не одну приповідку. Це вже питоменне і не дуже шкодить, коли не відбувається публічно. Коли, однак, раз-у-раз читаємо тепер такі очорнення в нашій пресі про того чи іншого громадянина, що є загальновідомим, то стає трохи соромно.

Бо чому саме в цей спосіб українська преса має починати свою повну демократизацію? Чому не в кращий? Розуміється, до такого стану пожовтіння преси ми з діяспори також приклали руку в різні способи, перш за все, коли скажемо щось необачне, що відтак опиняється на сторінках газети. Воно проходить і журналістам, і всім нам безкарно, доки немає в Україні відповідних законів в цьому напрямі.

Але ми, українські журналісти в діяспорі, вже давно випрацювали кодекс етики українського журналіста, і хоча він не був підтриманий ніяким законом, майже всі ми його чесно дотримуємось у наших виданнях.

А може б так наші друзі пера в Україні заглянули до цього кодексу і не знижували нової широкої української преси до рівня „жовтої"?

О-КА

ПРАЦІВНИКИ ФБІ РОЗПОЧАЛИ слідство Каталіни Виллалпандо, яка у Департаменті скарбу займає високу позицію, з деякими перервами на протязі 12 років. Тепер, як стало відомим, вона передала одній телекомунікаційній компанії вказівки, як можна отримати федеральні контракти. У цій компанії, назви якої засоби масової інформації не згадують, згадана урядничка свого часу працювала. У зв'язку з тим, що у цій телекомунікаційній компанії помічається незвичайний ріст приходів, пов'язаних з федеральними контрактами, справою поцікавилася генеральна прокуратура ЗСА і ФБІ, яке перевело докладний обшук помешкання Виллалпандо

Іван Лесько

ДЕРЖАВНОТВОРЧІ ІДЕЇ І. ФРАНКА

Вікові мрії і прагнення українського народу до волі і державної незалежности знайшли в XIX столітті своїх подвижників у таких геніяльних постатях як Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка та цілому ряді інших письменників і діячів. Серед них Франко вирізняється не тільки ідеалістичним, але й практичним підходом до ідеї самостійности України, виявляючи всі необхідні прикмети доброго політика — повну відданість справі, почуття відповідальности, розумний осуд, скору орієнтацію, хист передбачування, почуття реалізму тощо.

Думки про волю і національну самостійність висловлював Франко вже від 1880 років у поемах „Розвивайся ти, високий дубе", „Каменярі", „Не пора" та інших. Позбувшися впливів М. Драгоманова з його соціялізмом та радикалізмом, він в 1890 роках вийшов на тверді національно-демократичні позиції. Франко стає одним з основників Української Національно-Демократичної Партії і розвиває ідею соборної, демократичної Української держави „від Кубані аж до Сяну річки", з вірою, що український народ „поламає пута вікові" і стане господарем своєї землі.

Проте, як реаліст, Франко бачив, що шлях до цієї мети — далекий і тяжкий. У Галичині народні маси, подвійно поневолені (Австрією і поляками), несвідомі людських і національних прав, поглинені турботами про хліб насущний, безсилі „мов паралітик той на роздоріжжі", були предметом презирства і погорди інших народів. Єдиним позитивом у національному аспекті була в них стихійна впертість у зберіганні своєї віри і традиційного побуту. На цій основі Франко рішив створити з них державну націю.

Першою умовою для цього він уважав привернення їм національної свідомости, піднесення до відповідного культурного рівня, без якого немає державного життя. Тому, згідно з пляном Франка, кожний член того народу мусить стати справжньою, повноцінною людиною — „цілим чоловіком." До цієї „цілости" належить осягнення внутрішньої духової свободи, визволення з тенет матеріялізму, самостійне мислення, ставлення громадських і національних інтересів понад особисті. Тобто не сантиментальна любов до абстрактної України, але реальна любов до співгромадян, національна солідарність. Піднявшися на такий рівень, кожний українець з твердою вірою у справедливість своєї національної справи повинен бути готовий „на святе велике діло" — визволення з неволі і побудова своєї держави.

Найвищою метою цієї держави не повинно бути осягнення матеріяльного добробуту, але, за Франковими словами, передусім „ідеал повного, нічим нез'язаного і необмеженого (культурного)...життя і розвою нації". Для осягнення нормального життєвого стандарту треба змагати до вищих ідеалів, до мети вищої за саму державу, яка повинна бути тільки засобом для загальнолюдського розвою і поступу. Тому у Франковій поемі „Мойсей" Єгова дає жидам державу не як остаточну ціль, але як засіб і шлях до царства духа, до злиття з Богом. „Лиш дрібненький задаток її (небесної вітчизни) вам оця Палестина". Коментуючи ці рядки Франкової поеми, А. Княжинський пригадує, що „держава в поглядах сливе всіх філософів, соціологів, економістів і політиків є тільки засобом осягнути якусь ціль в руках когось, що є підметом соціяльної дії". Тобто нація повинна усвідомити собі своє культурне післанництво і з допомогою держави його реалізувати. — А. Княжинський. Дух нації. 1959, ст. 274.

Супроти цього дуже скромними видаються постійні заяви Президента Кравчука та інших українських політиків, що найважливішою їхньою метою є здобути і втримати незалежність України. (Кравчук є радше маніпулятивним, а не творчим типом політика і в даних обставинах виконує своє завдання задовільно, одначе, кращі є політики-лідери із високими візіями майбутнього і творчими ідеями. Зразком маніпулятивного політика був, між іншим, австрійський міністер К. Меттерніх (1773–1859), який ставив собі метою збереження Австрійської імперії, але на довшу мету ця політика показалася заслабою).

Шлях до здобуття Української держави бачив Франко „у завзятій, важкій боротьбі", жертвами життя і крови народу („Не пора"). Рутенського покладанню на чужу силу й цісарську ласку він протестав працю і віру у власні сили. Бо, „нам усім, як нації, ніщо не прийде задармо, нам від нікого ласки не надіятися. Тільки те, що здобудемо своєю працею, те буде справді наше надбання".

Тут слід пригадати, що послідовниками збройної боротьби за незалежність були всі великі українські провідні постаті — Мазепа („же през шаблю маєм права"), Шевченко („і вражою злою кров'ю волю

(Закінчення на стор. 4)

Іван Головінський

РІК ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

III

Зроблено вже багато конкретного і позитивного, але є т кож багато труднощів і перепон. Часто постає враження, що є багато індивідуальної, але нескоординованої ініціятиви, та є часті випадки, що як говориться; „права рука не знає, що робить ліва".

Труднощі, які стоять перед Міністерством Освіти можемо хоча б частинно зрозуміти, коли пригадаємо собі, що на протязі 70 років, себто трьох поколінь, панувала в усіх аспектах шкільництва одна доктринерська ленінсько-сталінська ідеологія. В її дусі були писані усі шкільні підручники, виклади на університетах, вишколи кадрів учителів в педагогічних інститутах. Працівники міністерства просто мусять починати, сказавши, із нічого. Міністерство Освіти є також відповідальне за координацію усіх аспектів науки від дитячих садків до Академії Наук. На ділі, дійсність є такою, що не тільки Академія Наук України має свій незалежний окремий бюджет, але окремі університети створюють свої інститути із окремими бюджетами.

Недавно Президент Леонід Кравчук окремим декретом відкрив університет в Івано-Франківському, медичний університет у Києві та іменував членів нової Академії Педагогічних Наук. Повідомлення про цю подію в „Віснику" Академії Наук України не подало особистого складу нової академії. Як відомо, Університет Києво-Могилянська Академія почав виклади цього осіннього семестру. На майбутнє пляновано співпрацю із університетами Принстон і Ратґерс У ЗСА.

Врешті, кілька завваг про телевізію і пресу України. Україна покищо не має своєї власної сильної станції, котра могла б передавати за кордон політичні новини і програми в різних мовах світу. У висліді, у світ ідуть новини і коментарі про Україну із Москви самозрозуміло у промосковському забарвленні. До половини серпня цього року Україна платила вкладку мережі телевізії Росії, хоча програми і політичні новини були ворожо настроєні до України. На екранах телевізії Львова і Києва дуже популярна дешева еспанська „совп-опера" „Марiянна", самозрозуміло, що російською мовою і в російській редакції. Навіть тут російські пропаґандисти продумали хитрий спосіб „тонкої" пропаґанди. В програмі є представлені два типи жінок — позитивний і неґативний. Жінка, яка грає ролю неґативного типа, чомусь часто виступає вбрана в синю блюзочку і жовту спідничку із великим хрестом на грудях. З Москви також передають в Україну, в вечірніх годинах, дитячі байки і програми, самозрозуміло — російською мовою в бездоганній технічній обрібці.

Не всі впливи, що приходять в Україну із Заходу, можна б назвати позитивними. В кліматі не все добре зрозумілої „демократії" у Львові на кіноекранах аж кишить від дешевих аморальних фільмів із ЗСА, Західньої Німеччини чи Франції. Одначе, щоб бути об'єктивним слід згадати про добру програму телевізії українською мовою „Дніпро", котру можна бачити від 9-ої до 10-ої години вечора. В додатку до урядових коментарів „Дніпро" передавало інтерв'ю з рядом відомих постатей українського життя із закордону.

В Україні є багато часописів і то по відносно дешевій ціні, коли взяти до уваги, що є висока інфляція. В кіосках Львова, Івано-Франківського, Калуша чи Коломиї можна знайти цілий ряд часописів державного, обласного чи районового рівня. Переглядаючи уважно згадані часописи, читач може мати докладну уяву про громадське життя округи чи области. Одначе різноманітність преси не всюди однакова. Наприклад, коли у Львові можна легко дістати „Літературну Україну" із Києва, то у Києві тяжко знайти львівський часопис „За Вільну Україну". Щобільше, в Києві є також тяжко побачити в кіосках і „Літературну Україну", але за це є там багато російськомовних часописів.

Реасумуючи враження із подорожі, бажаю поділитися із читачами деякими загальними висновками. Рік після проголошення незалежности Україна перевела в життя багато заходів, щоб закріпити молоду державу. Багато зроблено в ділянці закордонних справ і шкільництва. Також армія і летунство в загальному підтримує ідею незалежности України. Як відомо, найтяжче проходить справа в ділянці економії, говорячи більш конкретно, із впровадженням гривні і відтягненням України із економічної зони рубля. Як відомо ще за часів Брежнєва тодішній Совєтський Союз був запровадив систему прямого зв'язку поміж підприємствами і фабриками в Україні та відповідними міністерствами і відомствами в Москві. Завідуючі, чи директори фабрик, наприклад, в Івано-франківському координували свою діяльність і діставали запотребування із Москви, а не Києва. Сьогодні в Москві консервативні кола згуртовані довкруги Руцького і Касатонова намагаються завернути колесо історії назад. Кружляють навіть поголоски, що найбільше критичним для України буде початок листопада. Хочеться вірити, що у цій політичній грі усі державотворчі сили, що присягали на вірність Україні, включно із військами колишнього Міністерства Внутрішніх Справ, а тепер СНБ, будуть заступати державні інтереси України.

40-річчя „нашого" дому

Учасники святкувань 40-річчя Українського Народного Дому в Ню Йорку. (Світлив ред. Роман Воронович)

Ню Йорк (О. Кузьмович). — 40-річчя Українського Народного Дому в Ню Йорку можна було справді уважати майже родинним святом, бо для всіх українців метрополії Ню Йорку він від довгих років є немов рідним домом, де зустрічаються, радують і сумують, плачуть і танцюють все нові ряди українських молодих і старших громадян. То ж не диво, що на 40-річчя від його існування зібралося понад 200 осіб, з яких переважна більшість десятки разів в УНД перебували і переживали гарні та зворушливі хвилини. Ледве чи хтось зрахував, скільки імпрез різного порядку в його численних залях відбулося, скільки палких слів, гарної музики чи жалібних зібрань стіни цього дому чули за тих довгих сорок років нашого великого поселення в ЗСА.

Здається, що ті, які прийшли, щоб спільно відсвяткувати цю рівну зупинку в постійній активности Народного Дому, це були саме старші громадяни, яких в'яже із тим домом багато споминів і які справді можуть говорити, що це не лише Народній Дім, — але, що це „наш дім".

Зібралися отже вони, щоб спільно пригадати собі давні, гарні часи, а промовці їм у тому допомогли. Святочну гостину відкрив теперішній голова дирекції НД Роман Данилюк і передав ведення полуденка головному касирові Іванові Винникові. Після молитви, яку відмовив парох УКЦ св. Юра ґенеральний вікарій о. Патрик Пащак, ЧСВВ, слово забрав сеніор українських журналістів і громадських діячів ред. Іван Кедрин, який із властивою йому дотепністю розповів коротко історію купівлі цього дому, в якій він брав активну участь, як один із членів першого комітету НД. Він вичислив піонерів того задуму і висловив надію, що ті, які прийшли на їхнє місце, і наступні покоління втримають цей осередок українського культурного і громадського життя і надалі.

У мистецькій частині полуденка виступили оперові співаки України — широко вже відома в нашій громаді Оксана Кровицька і Микола Шопша. Вони відспівали низку популярних пісень і спільний дует із „Запорожця за Дунаєм" при акомпаньяменті Аделіни Кривошеїної.

Чергове слово привітання виголосив постійний представник України до Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку Віктор Батюк — частий почесний гість на українських зібраннях в ЗСА. Він підкреслив, що цей Народний Дім, в якому відбувається стільки українських імпрез — це осередок українського життя для збереження ідентичности. Він з признанням висловився про українську громаду Ню Йорку, яка не лише втримала себе із поміччю саме свого дому, але тепер допомагає активно для збереження української молодої держави. Саме в мурах цього Народного Дому відбуваються зустрічі із представниками України, тут започаткувалася збірка на закуп амбасад, тут робляться заходи втримати Україну в її державности, що є головним завданням нас усіх.

Далі, ведучий програмою І. Винник представив присутніх на залі членів Місії України при ООН Ю. Шевченка з дружиною, В. Хандогія з дружиною, О. Моцика з дружиною, Володимира Жолдакова із міністерства закордонних справ, а тоді попросив до слова заступника голови Ради Міністрів Тетяну Красікову, яка саме в ООН заступає справи Криму на ґенеральній асамблеї. Гостя не знає української мови, однак заступає вірно інтереси молодої української держави і запевнила, що хоч у Криму є серйозні проблеми, Україна зробила все, щоб жити дружньо з населенням татарським яких там зараз живе понад 200,000.

Заступник голови Управи НД Євген Стахів передав коротко історію Народного Дому, розповів про сумний 1982 рік, в якому НДім згорів, та про зусилля, які треба було вложити, щоб його відбудувати. Тепер він знову у повній красі і став мостом будови зв'язків з Україною і справжнього побратимства, бо ж його залях відбуваються майже усі зустрічі нашої громади з представниками вільної України. Він також подякував усім із Управи, яку представив, що тепер стільки праці вкладає, щоб Народний Дім, як і досі, служив нашій громаді. Окремо подякував Стефанії Чорній за виконання декорацій, а співакам за мистецьку програму.

Останнім привітав українців, зібраних на цьому полуденку із усіх шарів нашої спільноти та усіх місцевих організацій, довголітній підпільник Іван Оберишин, що як член УПА переховувався у підпіллі аж до 1991 року, а тепер вперше приїхав до ЗСА відвідати родину.

Молитвою закінчили присутні це вдале святкування — молитвою за дальше служіння „нашого дому" українській громаді метрополії Ню Йорку.

ЗАБАВА УСО „ТРИЗУБ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

В суботу, 28-го листопада, в залі св. Йосафата при Дістон і Дітман вулицях на Френкфорді у Філядельфії відбудеться велика осіння спортова забава, яку влаштовує УСО „Тризуб". Столики треба замовляти в Анни Коваль (215) 947-0625 або Слави Голловей (215) 671-9418. Управа УСО „Тризуб" запрошує українську громаду, зокрема молодь Філядельфії і околиці, на загальну забаву.

ЗГОЛОШЕННЯ ДЕБЮТАНТОК НА БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ

Філядельфія. — У суботу, 30-го січня 1993 року, в готелі Белвю у Філядельфії відбудеться баль інженерів з презентацією дебютанток. Баль влаштовує філядельфійський Відділ Товариства Українських Інженерів Америки. Зголошення дебютанток на цей баль приймає Віра Андрейчик до 30-го листопада 1992 року на число телефону (215) 539-8946.

Є. Савчук...

(Закінчення зі стор. 1)

Сабадаш, якого пісня „Марічка" стала дуже відомою серед усіх українців, на батьківщині і в діяспорі. З цим ансамблем Є. Савчук їздив на гастролі по цілій Україні, виступав на телевізії та по радіо. Але Є. Савчук хотів дальше продовжувати науку і вступив до Київської Консерваторії на дириґентсько-хоровий факультет і під керівництвом знаменитого учителя Олега Тимошенка закінчив аспірантуру в 1975-77 роках. Зі заложенням власної родини прийшлося працювати і Є. Савчук почав дириґувати різними хорами від дитячих до академічних та набрав великої вправи у своєму званні. У віці 22 років, в 1970 році, запропонували Є. Савчукові бути хормайстром державного театру оперети, а відтак призначили головним хормайстром і це була його перша професійна праця. Після закінчення консерваторії в 1973 році керівник хору ім. Г. Верйовки запропонував йому місце дириґента-хормайстра. Це дало Є. Савчукові велике вдоволення і на цьому пості оформився його світогляд і зрозуміння його завдань як українського дириґента. П'ять років працював він у хорі ім. Г. Верйовки, а в 1978 році його призначили мистецьким керівником київської чоловічої хорової капелі ім. Ревуцького. Тут була вже для нього повноцінна самостійна творча праця, в якій Є. Савчук крім звичайної концертової діяльности на „свій страх і риск", як сам каже, почав виводити і церковну музику. Також хор виконував твори ряду сучасних українських композиторів. В 1979 році Є. Савчук дістав почесне звання „заслуженого діяча мистецтв", в консерваторії здобув він ступінь доцента і викладає дириґування по сьогоднішній день.

В 1984 році Міністерство Культури України запропонувало Є. Савчукові очолити провідний академічний хор-капелю „Думка". Для молодого дириґента це було незвичайно почесне завдання, адже ж „Думка" має просто леґендарну історію, бож нею керували найкращі концертмайстри України від Нестора Городовенка починаючи. Тут прийшлося йому працювати, як сам розповідає, дуже багато, майже повністю відновив він склад капелі, багато вивчено нового репертуару, зокрема коли йдеться про духовну музику, багато записано на платівки і касети. „Думка" почала відігравати знову сильнішу ролю в музичному житті України, почали запрошувати її на виступи до інших країн. Під керівництвом Є. Савчука відбулися вже гастролі у Франції, Еспанії, Німеччині і Польщі. Капеля значно поширила свій репертуар. Є. Савчукові дано почесне звання „народного артиста України", а відгуки на виступи хору під його проводом ставали щораз кращі. Є. Савчук працює дуже сильно для піднесення музичної культури хору як одиниці, а з тим піднесення музичної культури України, присвоюючи хорові щораз нові досі неспівані і невідомі музичні твори.

Дружина дириґента Галина, є викладачем музично-педагогічного факультету Київського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова, також за фахом дириґент, а син Андрій вчиться в Київському Музичному Училищі і думає також в майбутньому піти слідами батька.

Ділимося сумною вісткою, що 16-го вересня 1992 р. у Білостоці, Польща, упокоївся у Бозі, на 86-му році життя

бл. п. лікар ветеринарії

ЯКІВ СТЕФАН БІЛОСТОЦЬКИЙ

кол. довголітній член управи Сокола Батька у Львові.

В глибокому смутку:

брат — ТИМІШ з родиною
сестра — МАРІЯ ДУРБАК з родиною

T. Bilostocky
95-14 92nd Street
Ozone Park, N.Y. 11416

Згадай мене, Господи, у Царстві Твоїм!

Ділимося сумною вісткою, що у ранніх годинах, в четвер, 15-го жовтня 1992 р. по короткій недузі відійшов у вічність

наш дорогий БАТЬКО

бл. п.

ІВАН КУЗБИТ

нар. 1915 р. у селі Бабине, Самбірщина

ПОХОВАНИЙ на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у смутку:

дружину — ОЛЬГУ
дочки —
СЛАВКУ з мужем і дітьми
АНЕТ з мужем
НЕЛЮ з мужем і дітьми

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

24-го листопада 1992 р.

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в церкві Annunciation of the B.V.M.
Underhill Avenue, Flushing, N.Y.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що у четвер, 5-го листопада 1992 р. відійшов у вічність на 73-му році життя

наш найдорожчий

МУЖ, БРАТ, ШВАҐЕР, СТРИЙКО і ВУЙКО

бл. п.

СТЕПАН КОСТИК

нар. в Делятині, Зах. Україна, матурант Української Академічної Гімназії у Львові 1939 р., довголітній член ОУН, в'язень під час німицької окупації, старшина УПА. Був активний в різних громадських і суспільних організаціях, допомагав у відродженні Української Академічної Гімназії у Львові та піддержував товариство своєї улюбленої Гуцульщини.

ПАРАСТАС відбудеться в неділю, 8-го листопада 1992 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку. Відвідини в неділю, 8-го листопада від год. 2-5-ої і 7-9-ої.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ починаються у понеділок, 9-го листопада о год. 9-ій ранку у похоронному заведенні, а опісля о год. 9:30 в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Безмежним горем прибиті:

дружина — НАДІЯ
брат — РОМАН, Австралія
брат — МИХАЙЛО з родиною, Україна
шваґер — ВОЛОДИМИР ЗАКЛИНСЬКИЙ
сестрінка — ЛЯРИСА ЗАКЛИНСЬКА-ТОМАСЕЛЛІ з мужем ВІНЧЕНЗОМ і дітьми САЛЬВАТОРОМ, ОРЕСТОМ, ДЖІНЕЮ та її мужем ПАВЛОМ
сестрінок — д-р ОРЕСТ ЗАКЛИНСЬКИЙ з дружиною КАЄЮ і з дітьми АЛЕКСАНДРОМ і КРИСТІЯНОМ
та ближча і дальша родина в Америці й Україні

Замість квітів родина просить складати пожертви на: 1) Відродження української академічної гімназії у Львові, 2) на журнал Гуцульщина, 3) на українську католицьку церкву св. Івана Хрестителя у Гантері, Н. Й.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашої найдорожчої

ДРУЖИНИ і МАМИ

бл. п.

АННИ ЛАЗЕБНОЇ
з роду МОКІЙ

була відправлена

ПАНАХИДА

24-го жовтня 1992 р. о год. 8-ій ранку нашим о. шамбеляном Мартином в церкві св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

Дякуємо друзям парафіянам, які молилися за душу покійної.

Муж — МИКОЛА
та син — АНДТРІЙ і дружина ДЕБОРАГ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашої улюбленої і найдорожчої

СЕСТРИ і ТЕТИ

св. п.

ЛЮБИ ЄДНАКОЇ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в Україні, Польщі, Канаді, Англії і в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.,

дня 9-го листопада 1992 р. о год. 7:45 ранку.

Сестра — ІРИНА ДЗЕДЗИК з родиною

РОСІЙСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґентство ІТАР—ТАСС повідомило, що новообраний Президент ЗСА Билл Клінтон стоїть на становищі, що ЗСА повинні підтримувати демократію в Росії, враховуючи, що такий курс відповідає інтересам З'єднаних Стейтів Америки. „Я підтримуватиму прийняті недавно законні акти й договори, які допоможуть новим державам, що постали на руїні колишньої імперії СССР, перейти від комунізму до демократії і вільної ринкової економіки", — заявив Клінтон. З погляду національної оборони і поширення демократичних свобід в світі, неспокій викликають всякі подразнення та конфлікти, які не сприятимуть процесам закріплення демократії і свобідної економіки в Росії, Україні й інших колишніх республіках СССР.

ВДОВА УБИТОГО В НЮ ЙОРКУ жидівського активіста і основника Жидівської оборонної ліґи Меїра Кагане подала до суду скаргу на Готель „Мерріот", який приміщується на перехресті 48-ої вулиці і Лексинґтон авеню, вимагаючи від власників готелю „багато мільйонів долярів відшкодування" за те, що вони не подбали про забезпечення і дали можливість озброєним терористам продістатись до середини готелю. Меїр Кагане був вбиитий у фоє готелю, не зважаючи на те, що був оточений тісним кільцем своїх прихильників. В убивстві був обвинувачений арабський еміґрант Саід ель Носаір, якого зловили прихильники Кагане і поліція, коли він намагався заховатися після вбивства. Представники Готелю „Мерріот" покищо відмовились від коментарів.

В Україні перевидано збірник про українських політв'язнів

Збірник Світової Ліґи Українських Політичних В'язнів „В боротьбі за українську державу" став тараном на совєтську пропаґанду, яка намагалася представити українські визвольні змагання у фальшивому світлі та ще і у фашистських кольорах. Його перевидано також в Україні і перші примірники цієї особливо корисної книги появилися на книжковій виставці „Форуму" в Києві. Книгу перевидала Львівська історико-просвітницька організація „Меморіял" у Львівському видавництві „Атлас". Післяслово до другого видання написав проф. Євген Гринів, голова правління Львівського „Меморіялу". Тут теж вміщено рецензію „В боротьбі за українську державу" пера львівського публіциста Івана Гречка. Головна управа Світової Ліґи Українських Політичних В'язнів, видавець першого видання, вмістила сильветку „В служінні народній справі", де висловлено подуку великому ктиторіві видавничої справи Степанові Янківському, колишньому політв'язневі куйбишевських концтаборів. Технічно книга ця, яка начислює 1302 сторінки, є однією з найкращих видань сучасної України. Коли видавця книги, голову, Львівського „Меморіялу" запитали, яка ціль цього видання в Україні, його відповідь була: „Цієї матерії потрібно нам в зрусифікованих теренах України, бо там загніздилися найбільші пересуди відносно української визвольної справи, як теж в теренах нашої східної діяспори, де про українську визвольну боротьбу дослівно нічого не знають".

Н. Н.

Академія св. Юра

Академія св. Юра була заснована для українців метрополітальної округи Великого Ню Йорку, на послуги тим українцям, що хочуть для своїх дітей не тільки доброї освіти, але також щоб їм пригадувати щоденно, що вони українці і щоб вони були горді з того.

Від часу свого заснування Академія св. Юра стала однією з найбільш визначних середніх шкіл Ню Йорку — строга дисципліна, визначна якість навчання, студенти зобов'язані брати особливо важкі предмети: дві чужі мови, чотири роки математики, природничі науки, історію, а також мистецтво й музику. В додатку, учні 12-ої кляси мають можливість брати предмети акредитовані університетами — так як американську літературу, англійську літературу, композицію і реторику, науку про уряд, калькулюс, історію на вищім рівні і т. д. — кожний по три кредити — отже заки вони закінчать школу, вони мають вже 1/2 року університетських студій. Вкінці Нюйоркський університет, Фордгам, Купер Юніон та інші не тільки приймають студентів, але також пропонують їм стипендії на безплатні студії.

Всі українці повинні бути обзнайомлені з високим рівнем Академії св. Юра. Інші етнічні групи просять, щоб Академія св. Юра прийняла їхніх дітей. Чи ми маємо вибрати радше їх ніж наших українських дітей — нашу майбутність і нашу надію? Наша Академія може змагатися з будь-якою приватною школою в Ню Йорку. Вона перейшла всі строгі іспити, що їх переводять нюйоркські шкільні власті і отримала позитивний вислід річної перевірки.

Н. Н.

ГУБЕРНАТОР АРКЕНСО Билл Клінтон, який виграв 3-го листопада президентські вибори і після заприсяження 20-го січня 1993 року стане 42-им президентом ЗСА, прилюдно обіцяв й далі обіцяє змінити Америку, вважаючи, що він, маючи мандат народу, може міняти курс в економіці, політиці, оборонній системі тощо. Політичні аналітики кажуть, що під теперішню пору Клінтона підтримують його прихильники і майже усі демократичні сенатори й конґресмени. Однак лідер республіканської меншості в Сенаті Роберт Дол висловив сумнів чи вдасться однозгідно перевести заплянованi Клінтоном драстичні реформи. Б. Дол звернув увагу, що Президент-елект не отримав мандату від цілого народу, як це пробують просувати демократи.

Державнотворчі...

(Закінчення зі стор. 2)

окропіте"), Петлюра („шлях визволення кожної нації густо кропиться кров'ю) та інші.

І тому знову насувається питання, наскільки оправдані є майже тріюмфальні заяви нинішніх українських політиків, публіцистів і самого Президента Кравчука, що за незалежність України „не пролито ані каплі крови". Чим сильніша і тривкіша є держава здвигнена спільним підйомом і боротьбою народу, чи постала завдяки догідним обставинам часу?

Політичний лад новоздобутої української держави бачив Франко на засадах демократизму — „на принципах західнього поступу й соціяльної справедливости". Тому був він ворогом „партійного догматизму й деспотизму проводирів", з тривогою передбачував тоталітарний устрій марксистсько-соціялістичної держави, коли „всеможна сила держави налягла би страшним тягарем на життя кожного чоловіка. Воля і власна думка кожного чоловіка мусіла щезнути... Народна держава сталась би величезною народною тюрмою".. („Що таке поступ?").

Як знаємо, історія потвердила Франкову далекозорість — модерні тоталітарні режими — ліві і праві — Покінчилася руїною.

Демократичний устрій не виключає талановитих політичних провідників, вибираних народним голосуванням для ведення державних справ. Зразком такого провідника у Франка є біблійний Мойсей в одноименній поемі. Це ідейний, розумний, сповнений безкорисної любови до свого народу муж, що віддає за нього (народ) „весь свій вік, весь труд". У бракові таких провідників, чи радше провідників-матеріялістів „ціпкої ненаситної вдачі" бачив Франко причину поневолення свого народу. Ідеалізм, у переконанні Франка — це вічний революціонер, що кермує нацією, тримає її у творчій напрузі і є джерелом справжнього життя, а не матеріялістичного животіння.

Піднята Франком духова революція перемогла. Вже при кінці XIX століття провід політичного і суспільного життя галицьких українців перейшов у руки інтеліґенції натхненої ідеями великого Каменяра. Маючи тверду опору в національно освідомлених масах, нові лідери із самовідданістю і організованою боротьбою добували національні і громадянські права, підносили культурний і матеріяльний рівень свого народу. Завершенням цих трудів і змагань став Листопадовий Зрив 1918 року та відновлення української держави на ідеях Франка.

Злочин...

(Закінчення зі стор. 2)

важно не з власної волі. Їх переселяли власті Австро-Угорщини переважно з Галичини і частково із Закарпаття, починаючи від 1890 року. Стимули відомі, і усі імперії світу однаково бояться національної однорідности підлеглих.

Ставлення до переселенців з України на Балканах завжди було настороженим. Теперішні ж події в колишній федеративній унітарній юґославській державі — ще одне свідчення того, як може спотворити нормальне обличчя нації імперський синдром єдинонеділимства. Тут великодержавні сербські політики завжди виявлялися „добрими" учнями східнослов'янських єдинонеділимців...

Хочу сподіватися, що крик відчаю, благальне „робіть щось з нами і для нас" боснійських українців, почувають, нарешті, всі ті, кого вони стосуються: Президент, Кабінет Міністрів, Міністерство Закордонних Справ, Верховна Рада України, українські громадські організації в Україні й в усьому світі.

Робімо щось!"

Наспраді: робімо щось!

● РОЗШУКИ ●

Сестра **Катерина** пошукує брата **БУРДУН МАТВІЙ (МАР'ЯН),** нар. 1915 р. в с. Скнилів під Львовом. Він сам, або тих хто знав би щось про нього, прошу тел.: 1 (914) 557-6911 після 7-ої год. веч.

ГІЛЯРІЙ КУРЦЕБА ГРИГОРОВИЧ, нар. 1928 р. в селі Тишківці, Україна, який живе тепер у Канаді, його розшукує сестра **Жильцова/Курцева Ірина Григорієвна,** яка живе на Україні, її адреса: Челябінська обл. м. Копейск пр. Слави, 7а 120

Стафанія Федор Іванівна, дочка Тетяни Мадай, пошукує двоюрідного брата **ПЕТРА ГЛУБІША ІВАНОВИЧА.** Хто знав би щось про нього або він сам, прошу писати: Україна м. Хоростків обл. Тернопільська р-н Гусятинський вул. Січинського Федор Стефанія Іванівна

Власюк Петро пошукує родича **ЖЯРКА АНДРІЯ ВОРФОЛОМІЙОВИЧА,** нар. 1924 р., Черкаський пов., київська обл., Корсунь, Шевченківський р-н. Останній лист був 1956 р. із Сан Франсіско. Хто б знав щось про нього або він сам, прошу писати: Vlassiouk Peter N. c/o Jim and Ann Mitchell 3219 Cedar Lane Lafayette, In. 47905 Tel. (317) 448-4546

Катерина Пастернак, пошукує батька або його родину, **КРЕТА СТЕПАНА, сина ОЛЕКСІЯ і КАТЕРИНИ,** ур. 1920/21 р. в селі Печенія, Глинянський р-н, Львівська обл., Україна. Хто знав би про нього або його родину, прошу писати: Катерина Пастернак м. Львів вул. Кульпарківська ч. 117, кв. 96 Україна